

استاندارد حسابداری شماره ۳۰

سود هر سهم

(لازم الاجرا برای کلیه صورتهای مالی که دوره مالی آنها از تاریخ
اول فروردین ۱۳۸۹ یا بعد از آن شروع می‌شود)

استاندارد حسابداری شماره ۳۰

سود هر سهم

فهرست مندرجات

شماره بند

۱	هدف
۲-۴	دامنه کاربرد
۵-۷	تعاریف
۸-۲۸	اندازه‌گیری
۸-۱۸	- سود پایه هر سهم
۱۹-۲۵	- سود تقلیل یافته هر سهم
۲۶-۲۸	- سهام عادی بالقوه تقلیل دهنده
۲۹-۳۰	تجدید ارائه
۳۱-۳۴	نحوه ارائه
۳۵-۳۶	افشا
۳۷	تاریخ اجرا
۳۸	مطابقت با استانداردهای بین‌المللی حسابداری
	پیوست شماره ۱ : توضیحات تکمیلی
	پیوست شماره ۲ : مثالهای توضیحی
	پیوست شماره ۳ : مبانی نتیجه‌گیری

استاندارد حسابداری شماره ۳۰

سود هر سهم

این استاندارد باید با توجه به "مقدمه‌ای بر استانداردهای حسابداری" مطالعه و بکار گرفته شود.

هدف

۱. هدف این استاندارد، تجویز ضوابط تعیین و ارائه سود هر سهم، به منظور بهبود قابلیت مقایسه عملکرد واحدهای تجاری مختلف در یک دوره گزارشگری و مقایسه عملکرد یک واحد تجاری در دوره‌های گزارشگری مختلف است. اگرچه به دلیل کاربرد رویه‌های حسابداری متفاوت در تعیین سود، اطلاعات مربوط به سود هر سهم محدودیتهای دارد، با این حال ثبات رویه در تعیین مخرج کسر در محاسبات مربوط به سود هر سهم، گزارشگری مالی را بهبود می‌بخشد. لذا، تأکید اصلی این استاندارد بر مخرج کسر در محاسبه سود هر سهم است.

دامنه کاربرد

۲. این استاندارد باید توسط واحدهای تجاری که سهام عادی یا سهام عادی بالقوه آنها به عموم عرضه شده یا در جریان عرضه عمومی است، بکار گرفته شود.

۳. در مورد واحد تجاری اصلی که صورتهای مالی تلفیقی و صورتهای مالی جداگانه را با هم ارائه می‌کند، الزامات افشای این استاندارد تنها باید بر مبنای اطلاعات تلفیقی اعمال شود. چنانچه واحد تجاری علاوه بر افشای سود هر سهم بر مبنای اطلاعات تلفیقی، بخواهد سود هر سهم را بر مبنای صورتهای مالی جداگانه نیز افشا کند، باید آن را تنها در متن صورت سود و زیان جداگانه ارائه نماید و چنین اطلاعاتی نباید در صورتهای مالی تلفیقی ارائه شود.

۴. سایر واحدهای تجاری، در صورت افشای سود هر سهم، باید مبلغ آن را براساس این استاندارد محاسبه و افشا کنند.

استاندارد حسابداری شماره ۳۰

سود هر سهم

تعاریف

۵. اصطلاحات ذیل در این استاندارد با معانی مشخص زیر بکار رفته است:

- ابزار مالکانه: هر قراردادی که معرف وجود حقوق باقیمانده نسبت به داراییهای واحد تجاری پس از کسر کلیه بدهیهای آن است.
- تقلیل: کاهش در سود هر سهم یا افزایش در زیان هر سهم با فرض تبدیل سهام عادی بالقوه به سهام عادی می‌باشد.
- سهام عادی: ابزار مالکانه‌ای است که حقوق مترقب بر آن مؤخر بر سایر ابزارهای مالکانه است.
- سهام عادی بالقوه: قراردادی که دارنده آن از حق تملک سهم عادی برخوردار است.
- صاحبان سهام عادی: دارندگان سهام عادی واحد تجاری یا واحد تجاری اصلی در گروه.
- ضدتقلیل: افزایش در سود هر سهم یا کاهش در زیان هر سهم با فرض تبدیل سهام عادی بالقوه به سهام عادی می‌باشد.

۶. اصطلاح "سود هر سهم" در عنوان و متن استاندارد، با فرض سودآور بودن عملیات واحدهای تجاری انتخاب شده است، لذا در مواردی که عملیات واحد تجاری منجر به زیان گردد، اصطلاح "زیان هر سهم" جایگزین می‌شود.

۷. اوراق مشارکت قابل تبدیل به سهام عادی و حق تقدم خرید سهام نمونه‌هایی از سهام عادی بالقوه هستند.

اندازه‌گیری

سود پایه هر سهم

۸. واحد تجاری باید مبالغ سود پایه هر سهم را بر اساس سود خالص یا زیان قابل انتساب به صاحبان سهام عادی محاسبه نماید.

۹. سود پایه هر سهم باید با تقسیم سود خالص یا زیان قابل انتساب به صاحبان سهام عادی بر میانگین موزون تعداد سهام عادی طی دوره محاسبه شود.

استاندارد حسابداری شماره ۳۰

سود هر سهم

۱۰. هدف سود پایه هر سهم، ارائه شاخصی برای اندازه‌گیری منافع هر سهم عادی از عملکرد واحد تجاری طی دوره گزارشگری است.
۱۱. میانگین موزون تعداد سهام عادی طی دوره، به منظور انعکاس تغییرات در مبلغ سرمایه سهامداران عادی ناشی از تغییر تعداد سهام بکارگرفته می‌شود. میانگین موزون تعداد سهام عادی طی دوره برابر است با تعداد سهام عادی موجود در ابتدای دوره و تغییرات سهام عادی طی دوره که با استفاده از عامل وزنی زمان تعدیل می‌شود. عامل وزنی زمان، نسبت تعداد روزهای در جریان بودن سهام به مجموع تعداد روزهای دوره است.
۱۲. در تعیین میانگین موزون تعداد سهام عادی در شرکتها سهامی عام، تاریخ ثبت افزایش سرمایه در مرجع ثبت شرکتها ملاک عمل قرار می‌گیرد. در سایر واحدهای تجاری، زمان منظور کردن سهام عادی با توجه به شرایط خاص صدور آنها تعیین می‌شود. در این رابطه بررسی دقیق محتواهای رویدادهای مرتبط با صدور سهام به خصوص زمان دسترسی به منابع ناشی از افزایش سرمایه یا تسویه تعهدات مربوط از اهمیت خاصی برخوردار است.
۱۳. در ترکیب تجاری، سهام عادی که به عنوان بخشی از مابهاذای خرید صادر شده است از تاریخ تحصیل در محاسبه میانگین موزون تعداد سهام عادی منظور می‌شود زیرا واحد تحصیل‌کننده، نتایج عملیات واحد تحصیل شده را از آن تاریخ در صورت سود و زیان ارائه می‌کند.
۱۴. در مواردی که مابهاذای سهام عادی به طور کامل وصول نشده است، این سهام متناسب با مابهاذای دریافت شده، در محاسبه میانگین موزون تعداد سهام منظور می‌شود.
۱۵. چنانچه بخشی از سهام واحد تجاری اصلی، در تملک واحد(های) تجاری فرعی آن باشد، برای محاسبه سود هر سهم در صورتهای مالی تلفیقی باید تعداد سهام عادی متعلق به واحدهای تجاری فرعی از تاریخ تملک، از محاسبه میانگین موزون تعداد سهام عادی مستثنی شود.

استاندارد حسابداری شماره ۳۰

سود هر سهم

۱۶. در مواردی که تعداد سهام عادی بدون تغییر در منابع یا تعهدات افزایش یا کاهش می‌یابد، میانگین موزون تعداد سهام عادی برای کلیه دوره‌هایی که اطلاعات آن ارائه می‌شود باید تعدیل گردد.
۱۷. نمونه‌هایی از مواردی که تعداد سهام عادی بدون تغییر در منابع یا تعهدات کاهش یا افزایش می‌یابد به شرح زیر است:
- الف. سود سهمی (افزایش سرمایه از محل سود تقسیم نشده یا اندوخته‌ها)،
- ب. تجزیه سهام، و
- ج. کاهش اجباری سرمایه در اجرای ماده ۱۴۱ اصلاحیه قانون تجارت.
- همچنین در مواردی که حق تقدم با مبلغی کمتر از ارزش بازار سهام، صادر می‌شود، تنها معادل مبلغ اعمال حق تقدم، منابع یا تعهدات تغییر می‌کند لیکن از بابت تفاوت مبلغ اعمال حق تقدم با ارزش بازار سهام در زمان تصویب افزایش سرمایه که "عنصر جایزه در حق تقدم" نامیده می‌شود، تغییری در منابع یا تعهدات ایجاد نمی‌شود.
۱۸. در مورد سود سهمی و تجزیه سهام، بدون دریافت مابهاز، سهام عادی برای سهامداران فعلی صادر می‌شود. بنابراین، تعداد سهام عادی بدون تغییر در منابع یا تعهدات افزایش می‌یابد. در کاهش اجباری سرمایه در اجرای ماده ۱۴۱ اصلاحیه قانون تجارت ممکن است تعداد سهام عادی موجود، بدون تغییر در منابع یا تعهدات کاهش یابد. تعداد سهام عادی قبل از این گونه رویدادها، متناسب با تغییر سهام عادی تعدیل می‌شود با این فرض که رویداد مربوط در آغاز دوره گزارشگری و دوره‌های ارائه اطلاعات مقایسه‌ای رخ داده است. برای مثال، چنانچه به ازای هر سهم موجود، دو سهم به عنوان سود سهمی صادر شود، برای محاسبه میانگین موزون تعداد سهام عادی، تعداد سهام قبل از تاریخ تصویب افزایش سرمایه در عدد سه ضرب می‌شود.

استاندارد حسابداری شماره ۳۰

سود هر سهم

سود تقلیل یافته هر سهم

۱۹. واحد تجاری باید مبالغ سود تقلیل یافته هر سهم را بر اساس سود خالص یا زیان قابل انتساب به صاحبان سهام عادی محاسبه کند.
۲۰. واحد تجاری برای محاسبه سود تقلیل یافته هر سهم، باید سود خالص یا زیان قابل انتساب به صاحبان سهام عادی و میانگین موزون تعداد سهام عادی را با فرض تبدیل سهام عادی بالقوه تقلیل دهنده، تعدیل کند.
۲۱. هدف سود تقلیل یافته هر سهم، همانند سود پایه هر سهم، ارائه شاخصی برای اندازه‌گیری منافع هر سهم عادی از عملکرد واحد تجاری طی دوره گزارشگری است با این تفاوت که آثار تبدیل فرضی کلیه سهام عادی بالقوه تقلیل دهنده درنظر گرفته می‌شود.
۲۲. واحد تجاری باید برای محاسبه سود تقلیل یافته هر سهم، اقدامات زیر را انجام دهد:
- الف. سود خالص یا زیان قابل انتساب به صاحبان سهام عادی را به میزان هزینه‌های مالی مربوط به سهام عادی بالقوه تقلیل دهنده طی دوره و همچنین هر گونه درآمد یا هزینه ناشی از تبدیل سهام عادی بالقوه تقلیل دهنده، با درنظر داشتن آثار مالیاتی مربوط، تعدیل کند، و
- ب. میانگین موزون تعداد سهام عادی را با این فرض که کلیه سهام عادی بالقوه تقلیل دهنده به سهام عادی تبدیل شده است، تعدیل نماید.
۲۳. برای محاسبه سود تقلیل یافته هر سهم باید فرض شود سهام عادی بالقوه تقلیل دهنده، در ابتدای دوره به سهام عادی تبدیل شده است، مگر اینکه تاریخ صدور آن در طی دوره باشد، که در این صورت تاریخ صدور ملاک عمل است.
۲۴. تعداد سهام عادی بالقوه تقلیل دهنده برای هر دوره، به طور مستقل تعیین می‌شود. در گزارشگری میان دوره‌ای، دوره مزبور، از ابتدای سال مالی تا تاریخ ترازنامه دوره میانی درنظر گرفته می‌شود و میانگین موزون تعداد سهام عادی بالقوه محاسبه شده در دوره‌های میانی قبلی، تأثیری بر محاسبات نخواهد داشت.

استاندارد حسابداری شماره ۳۰

سود هر سهم

۲۵. در محاسبه میانگین موزون تعداد سهام عادی، سهام عادی بالقوه برای دوره‌ای که در جریان است، درنظر گرفته می‌شود. سهام عادی بالقوه‌ای که در دوره گزارشگری بازخرید یا ابطال می‌شود فقط برای بخشی از دوره که در جریان بوده است در محاسبه سود تقلیل یافته هر سهم منظور می‌شود. سهام عادی بالقوه‌ای که در دوره گزارشگری به سهام عادی تبدیل شده است، در محاسبه سود تقلیل یافته هر سهم از ابتدای دوره تا تاریخ تبدیل و از تاریخ تبدیل نیز سهام عادی مربوط، در محاسبه سود پایه و تقلیل یافته هر سهم درنظر گرفته می‌شود.

سهام عادی بالقوه تقلیل‌دهنده

۲۶. سهام عادی بالقوه تنها در صورتی باید به عنوان تقلیل‌دهنده درنظر گرفته شود که تبدیل آن به سهام عادی، سود هر سهم ناشی از عملیات در حال تداوم را کاهش یا زیان هر سهم ناشی از عملیات در حال تداوم را افزایش دهد.

۲۷. واحد تجاری، از سود خالص یا زیان ناشی از عملیات در حال تداوم قابل انتساب به صاحبان سهام عادی، به عنوان رقم کنترلی، جهت تشخیص اثر تقلیل‌دهنده‌گی یا ضد تقلیل‌دهنده‌گی سهام عادی بالقوه استفاده می‌کند. سود خالص یا زیان ناشی از عملیات در حال تداوم، نتایج عملیات متوقف شده را دربرنمی‌گیرد.

۲۸. برای تشخیص تقلیل‌دهنده‌گی یا ضد تقلیل‌دهنده‌گی سهام عادی بالقوه، هر مجموعه سهام عادی بالقوه، به طور مجزا (و نه در مجموع) بررسی می‌شود. ترتیب بررسی سهام عادی بالقوه ممکن است بر تقلیل‌دهنده‌گی آنها مؤثر باشد. بنابراین، به منظور حداکثرسازی تقلیل سود پایه هر سهم، هر مجموعه سهام عادی بالقوه، به ترتیب از بیشترین تا کمترین میزان تقلیل‌دهنده‌گی بررسی می‌شود. معمولاً حق تقدم سهام بیشترین میزان تقلیل‌دهنده‌گی را دارد.

تجدید ارائه

۲۹. چنانچه تعداد سهام عادی یا سهام عادی بالقوه بدون تغییر در منابع یا تعهدات، از طریق مواردی مانند سود سهمی و تجزیه سهام و عنصر جایزه در حق تقدم، افزایش یا در اثر کاهش اجباری سرمایه در اجرای ماده ۱۴۱ اصلاحیه قانون تجارت کاهش یابد، سود پایه و تقلیل یافته هر سهم

استاندارد حسابداری شماره ۳۰

سود هر سهم

برای کلیه دوره‌هایی که اطلاعات آن گزارش می‌شود، باید بر مبنای تعداد جدید سهام تعديل گردد. چنانچه این تغییرات بعد از تاریخ ترازنامه اما قبل از تأیید صورتهای مالی روی دهد، محاسبه سود هر سهم برای آن دوره و اقلام مقایسه‌ای، باید بر مبنای تعداد جدید سهام باشد. در صورت انعکاس چنین تغییراتی در محاسبه تعداد سهام، این موضوع باید افشا شود. به علاوه به منظور انعکاس آثار اصلاح اشتباه و تغییر در رویه‌های حسابداری، سود پایه و تقلیل یافته هر سهم باید برای کلیه دوره‌هایی که اطلاعات آن ارائه می‌شود، تجدید ارائه گردد.

۳۰. واحد تجاری سود تقلیل یافته هر سهم دوره‌های (های) قبلی ارائه شده را بابت تغییر در مفروضات مورد استفاده در محاسبه سود هر سهم یا تبدیل سهام عادی بالقوه به سهام عادی، ارائه مجدد نمی‌کند.

نحوه ارائه

۳۱. واحد تجاری باید سود پایه و تقلیل یافته هر سهم را برای سود خالص یا زیان ناشی از عملیات در حال تداوم (به تفکیک عملیاتی و غیرعملیاتی) و سود خالص یا زیان قابل انتساب به صاحبان سهام عادی در متن صورت سود و زیان ارائه کند. واحد تجاری باید سود پایه و تقلیل یافته هر سهم را برای تمام دوره‌هایی که اطلاعات آن گزارش می‌شود ارائه کند.

۳۲. سود هر سهم برای هر دوره‌ای که صورت سود و زیان تهیه می‌شود، ارائه می‌گردد. چنانچه سود تقلیل یافته هر سهم، حداقل برای یک دوره گزارش شود، برای تمام دوره‌هایی که اطلاعات آن، گزارش می‌شود ارائه می‌گردد، حتی اگر مبلغ آن برابر با سود پایه هر سهم باشد. چنانچه سود پایه و تقلیل یافته هر سهم برابر باشد، می‌توان آن را در یک سطر در صورت سود و زیان ارائه کرد.

۳۳. واحد تجاری که عملیات متوقف شده را گزارش می‌کند، باید سود پایه و تقلیل یافته هر سهم عملیات متوقف شده را در متن صورت سود و زیان ارائه کند.

۳۴. واحد تجاری باید سود پایه و تقلیل یافته هر سهم را ارائه کند حتی اگر مبلغ آنها منفی (زیان هر سهم) باشد.

استاندارد حسابداری شماره ۳۰

سود هر سهم

افشا

۳۵. واحد تجاری باید موارد زیر را افشا کند:

الف. مبالغ استفاده شده در صورت کسر محاسبه سود پایه و تقلیل یافته هر سهم و تطبیق این مبالغ با سود خالص یا زیان قابل انتساب به صاحبان سهام عادی.

ب. میانگین موزون تعداد سهام عادی استفاده شده در مخرج کسر محاسبه سود پایه و تقلیل یافته هر سهم و تطبیق میانگین موزون تعداد سهام هر کدام با یکدیگر.

ج. توصیف تغییرات عمدہ در تعداد سهام عادی یا سهام عادی بالقوه، علاوه بر موارد ذکر شده در بند ۲۹، که بعد از تاریخ ترازنامه انجام می‌شود.

۳۶. مبالغ سود هر سهم بابت وقوع تغییرات یاد شده در بند ۳۵ (ج) بعد از تاریخ ترازنامه تعديل نمی‌شود زیرا این گونه تغییرات بر مبلغ سرمایه بکار رفته برای ایجاد سود یا زیان دوره، تأثیر نمی‌گذارد. افزایش سرمایه از محل آورده نقدی و یا مطالبات، و تبدیل یا اعمال حقوق مربوط به سهام عادی بالقوه در تاریخ ترازنامه به سهام عادی، نمونه‌هایی از تغییرات یاد شده است.

تاریخ اجرا

۳۷. این استاندارد برای کلیه صورتهای مالی که دوره مالی آنها از تاریخ ۱۳۸۹/۱/۱ و بعد از آن شروع می‌شود، لازم الاجراست.

مطابقت با استانداردهای بین‌المللی حسابداری

۳۸. با اجرای الزامات این استاندارد، مفاد استاندارد بین‌المللی حسابداری شماره ۳۳ با عنوان سود هر سهم (ویرایش مارس ۲۰۰۴) نیز رعایت می‌شود.

استاندارد حسابداری شماره ۳۰

سود هر سهم

پیوست شماره ۱ : توضیحات تکمیلی

این پیوست بخش لاینفک استاندارد حسابداری شماره ۳۰ است.

سود خالص یا زیان قابل انتساب به صاحبان سهام عادی واحد تجاری اصلی

۱. برای محاسبه سود هر سهم بر مبنای صورتهای مالی تلفیقی، منظور از سود خالص یا زیان قابل انتساب به صاحبان سهام عادی واحد تجاری اصلی، سود خالص یا زیان گروه پس از کسر سهم اقلیت است.

انتشار حق تقدم خرید سهام

۲. در مواردی که قیمت اعمال حق تقدم خرید سهام عادی کمتر از ارزش بازار سهام باشد صدور سهام با عنصر جایزه همراه است. چنانچه حق تقدم خرید سهام به همه سهامداران اعطا شود، تعداد سهام عادی استفاده شده در محاسبه سود پایه و تقلیل یافته هر سهم، برای تمام دوره‌های قبل از انتشار حق تقدم به شرح زیر محاسبه می‌شود:

$$\frac{\text{ارزش بازار هر سهم عادی بلاfacسله قبل از تصویب انتشار حق تقدم خرید سهام عادی}}{\text{ارزش بازار نظری هر سهم عادی بلاfacسله پس از تصویب انتشار حق تقدم سهام عادی}} \times \frac{\text{تعداد سهام عادی موجود قبل از تصویب انتشار حق تقدم سهام عادی}}{\text{تعداد سهام موجود بعد از اعمال حق تقدم}}$$

ارزش بازار نظری هر سهم بلاfacسله پس از تصویب انتشار حق تقدم سهام عادی به شرح زیر محاسبه می‌شود:

$$\text{ارزش بازار سهام بلاfacسله قبل از تصویب انتشار حق تقدم سهام عادی} + \text{عوايد حاصل از اعمال حق تقدم}$$

تعداد سهام موجود بعد از اعمال حق تقدم

استاندارد حسابداری شماره ۳۰

سود هر سهم

پیوست شماره ۱ (۱۵۱م)

رقم کنترلی

۳. برای تشریح نحوه بکارگیری رقم کنترلی توصیف شده در بند ۲۷ استاندارد، فرض کنید که اطلاعات زیر موجود است:

سود ناشی از عملیات در حال تداوم قابل انتساب به صاحبان سهام عادی - میلیون ریال	۴۸۰۰
زیان ناشی از عملیات متوقف شده قابل انتساب به صاحبان سهام عادی - میلیون ریال	(۷۲۰۰)
زیان قابل انتساب به صاحبان سهام عادی - میلیون ریال	(۲۴۰۰)
میانگین موزون تعداد سهام عادی	۲۰۰۰ ریال
میانگین موزون تعداد سهام عادی بالقوه	۴۰۰ ریال
سود (زیان) پایه هر سهم:	
سود ناشی از عملیات در حال تداوم - ریال	(۴۰۰۰ ریال : ۲۰۰۰ ریال : ۴۸۰۰ ریال)
زیان ناشی از عملیات متوقف شده - ریال	(۷۲۰۰ ریال : ۴۰۰۰ ریال)
زیان پایه هر سهم - ریال	(۲۰۰ ریال)

در این مثال سهام عادی بالقوه، تقلیل دهنده است زیرا با فرض اینکه این سهام اثر سود و زیانی نداشته باشد، سود پایه هر سهم ناشی از عملیات در حال تداوم (رقم کنترلی) را از ۴۰۰ ریال به ۲۰۰۰ ریال ($4000 \div 2000 = 2000$ ریال کاهش می‌دهد. واحد تجارتی ۴۰۰ هزار سهم عادی بالقوه را در محاسبه سایر مبالغ سود هر سهم منظور می‌کند حتی اگر مبالغ سود هر سهم بدست آمده، در مقایسه با سود پایه هر سهم ضدتقلیل باشد، یعنی زیان هر سهم کمتر شود (۳۰۰۰ ریال به ازای هر سهم برای زیان ناشی از عملیات متوقف شده و ۱۰۰۰ ریال به ازای هر سهم برای زیان دوره).

استاندارد حسابداری شماره ۳۰

سود هر سهم

پیوست شماره ۲ : مثالهای توضیحی

این مثالها جنبه توضیحی دارند و بخشی از استاندارد حسابداری شماره ۳۰ نمی باشند.

مثال (۱) - محاسبه میانگین موزون تعداد سهام عادی (بند ۱۱ استاندارد)

سهام موجود	سهام صادر شده	
۲۰۰۰	۲۰۰۰	مانده در ابتدای سال مالی ۱۳×۲
۲۸۰۰	۸۰۰	صدور سهام جدید در ازای وجه نقد ۱۳×۲
۳۸۰۰	۱۰۰۰	صدور سهام جدید در ازای وجه نقد ۱۳×۲
۳۸۰۰		مانده در پایان سال مالی ۱۳×۲

محاسبه میانگین موزون:

$$\text{سهم} = \frac{2000 \times 1 + 2800 \times \frac{3}{12} + 3800 \times \frac{3}{12}}{12} = 2650$$

$$\text{سهم} = \frac{2000 \times 1 + 2800 \times \frac{3}{12} + 3800 \times \frac{3}{12}}{12} = 2650 \text{ یا}$$

مثال (۲) - افزایش سرمایه از محل سود تقسیم نشده یا اندوخته‌ها - سود سهمی (بند ۱۸ استاندارد)

۶۰۰۰ر.۰۰۰	سود خالص سال ۱۳×۱ - ریال
۱۲۰۰ر.۰۰۰	سود خالص سال ۱۳×۲ - ریال
۴۰۰ر.۰۰۰	سهام عادی در ۱ فروردین ۱۳×۱ - تعداد
	صدور سهام جدید (سود سهمی) در ۱ مهر ۱۳×۲
۴۰۰ر.۰۰۰	دو سهم به ازای هر یک سهم موجود (۲۰۰۰ر.۰۰۰) - تعداد
$\frac{۱۲۰۰}{(۴۰۰+۲۰۰)} = ۲۰۰$	سود پایه هر سهم در سال ۱۳×۲ - ریال
$\frac{۶۰۰}{(۴۰۰+۲۰۰)} = ۱۰۰$	سود پایه هر سهم (تعدیل شده) در سال ۱۳×۱ - ریال
چون سود سهمی موجب تغییر منابع یا تعهدات نمی شود فرض بر این است که از ابتدای سال ۱۳×۱ صادر شده است.	

استاندارد حسابداری شماره ۳۰

سود هر سهم

پیوست شماره ۲ (۱۵۱۴۰)

مثال (۳) - نحوه محاسبه سود تقلیل یافته هر سهم ناشی از اوراق مشارکت قابل تبدیل (بند ۲۰ استاندارد)

سود خالص - ریال	۱۰۰۰ر.۰۰۰۰۰
سهام عادی - تعداد	۱۰۰۰ر.۰۰۰
سود پایه هر سهم - ریال	۱ر.۰۰۰
اوراق مشارکت قابل تبدیل - تعداد	۱۰۰ر.۰۰۰
هر ۱۰ برج اوراق مشارکت قابل تبدیل به سه سهم عادی است	
نرخ مالیات	%۲۵
سود تضمین شده اوراق مشارکت در سال جاری - ریال	۱۰۰۰ر.۰۰۰۰
سود خالص تعديل شده - ریال	$۱۰۰۰ر.۰۰۷۵ = ۱۰۰۰ \times (۱ - ۰\%۲۵)$
تعداد سهام ناشی از تبدیل اوراق مشارکت	۳۰ر.۰۰۰
تعداد سهام مورد استفاده برای محاسبه سود تقلیل یافته هر سهم	$۱۰۰۰ر.۰۰۳۰ = ۱۰۰۰ + ۳۰ \times ۱۰۰۰$
سود تقلیل یافته هر سهم - ریال	$۹۷۸ = ۱۰۰۰r.۰۰۳۰ : ۱$

استاندارد حسابداری شماره ۳۰

سود هر سو

پیوست شماره ۲ (ادامه)

مثال (۴) - افزایش سرمایه از محل آورده نقدی و یا مطالبات همراه با عنصر جایزه (بند ۱۷ استاندارد)

تاریخ گزارشگری	انتشار حق تقدم خرید سهام	ارزش بازار هر سهم عادی بلا فاصله قبل از تصویب ۱۴۵۰ ریال	اول خرداد ۱۳۰۲	تاریخ اتمام پذیره نویسی	تاریخ تصویب انتشار حق تقدم	اول فروردین ۱۳۰۲	قیمت اعمال حق تقدم خرید هر سهم	تعداد سهام عادی جدید	انتشار حق تقدم خرید سهام	سهام عادی موجود قبل از انتشار حق تقدم خرید سهام ۵۰۰ ریال	یک سهم جدید به ازای هر پنج سهم موجود	تعداد سهام عادی جدید	سهام عادی موجود قبل از انتشار حق تقدم خرید سهام ۱۰۰ ریال	سود خالص واحد تجاری
۲۹ اسفند هر سال	انتشار حق تقدم خرید سهام	ارزش بازار هر سهم عادی بلا فاصله قبل از تصویب ۱۴۵۰ ریال	اول خرداد ۱۳۰۲	تاریخ اتمام پذیره نویسی	تاریخ تصویب انتشار حق تقدم	اول فروردین ۱۳۰۲	قیمت اعمال حق تقدم خرید هر سهم	تعداد سهام عادی جدید	انتشار حق تقدم خرید سهام	سهام عادی موجود قبل از انتشار حق تقدم خرید سهام ۵۰۰ ریال	یک سهم جدید به ازای هر پنج سهم موجود	تعداد سهام عادی جدید	سهام عادی موجود قبل از انتشار حق تقدم خرید سهام ۱۰۰ ریال	سود خالص واحد تجاری

محاسبه ارزش بازار نظری هر سهم بلافاصله پس از تصویب انتشار حق تقدم خرید سهام

$$\text{مجموع عواید حاصل از اعمال حق تقدم} + \text{مجموع ارزش بازار نظری هر سهام بلا فاصله} = \frac{\text{تعداد سهام موجود بعد از اعمال حق تقدم}}{\text{بس، از تصویب انتشار حق تقدم}}$$

$$= \frac{(1,450 \times 500,000) + (1,000,000 \times 100,000)}{500,000 + 100,000} = 1,375$$

محاسبه عامل تعدیل:

$$\frac{\text{ارزش بازار هر سهم بلاfacسله قبل از تصویب انتشار حق تقدم}}{\text{ارزش بازار نظری هر سهم بلاfacسله پس از تصویب انتشار حق تقدم}} = \frac{۱۴۵۰}{۱۳۷۵} = 1.054$$

استاندارد حسابداری شماره ۳۰

سود هر سهم

پیوست شماره ۲ (۱۵۰۴)

13×2	13×1	محاسبه سود پایه هر سهم
ریال	ریال	
$2,200$	$500,000 \div 1,000,000 = 1$	سود پایه هر سهم گزارش شده سال
$2,087$	$(500,000 \times 1/1054) / 1,000,000 = 1$	سود پایه هر سهم تجدید ارائه شده سال با توجه به انتشار حق
$2,552$	$(500,000 \times 1/1054 + 6,000,000 \times 1/12) / 1,000,000 = 1$	سود پایه هر سهم سال 13×2 (شامل آثار انتشار حق تقدم خرید سهام)

مثال (۵)- محاسبه سود پایه هر سهم و سود تقلیل یافته هر سهم و نحوه ارائه آن در صورت سود و زیان
(مثال جامع)

این مثال نحوه محاسبه و ارائه سود پایه و سود تقلیل یافته هر سهم را به صورت سه ماهه و سالانه در سال 13×1 برای شرکت پویا ارائه می‌کند. رقم کنترلی، سود خالص (زیان) ناشی از عملیات در حال تداوم قابل انتساب به صاحبان سهام عادی شرکت است. برخی اطلاعات شرکت به شرح زیر است:

تعداد سهام عادی در $13 \times 1/1/1$ سهم

افزایش سرمایه نقدی در $13 \times 1/3/1$ سهم

شرکت $12,000,000$ ریال اوراق مشارکت قابل تبدیل به سهام عادی با نرخ سود 10% در صد در جریان دارد که هر $1,000$ ریال از اوراق مشارکت، قابل تبدیل به 40 سهم عادی می‌باشد. سرسید اوراق مشارکت $13 \times 1/4/1$ بوده که در این تاریخ تبدیل شده است.

درصد ۲۵

نرخ مالیات

استاندارد حسابداری شماره ۳۰

سود هر سهم

پیوست شماره ۲ (۱۵۰۴)

سود خالص (زیان) ناشی از عملیات

سود خالص (زیان) قابل انتساب به درحال تداوم قابل انتساب به صاحبان سهام عادی شرکت	صاحبان سهام عادی شرکت	سال ۱۳×۱
ریال	ریال	
۵۰۰۰ر۰۰۰ر۰۰۰	۵۰۰۰ر۰۰۰ر۰۰۰	سه ماهه اول
۶۰۰۰ر۰۰۰ر۵۰۰	۶۰۰۰ر۰۰۰ر۵۰۰	سه ماهه دوم
(۱۰۰۰ر۰۰۰ر۰۰۰)	(۱۰۰۰ر۰۰۰ر۰۰۰)	سه ماهه سوم
(۷۰۰۰ر۰۰۰ر۰۰۰)	(۷۰۰۰ر۰۰۰ر۰۰۰)	سه ماهه چهارم
<u>۹۸۰۰ر۰۰۰ر۰۰۰</u>	<u>۱۱۰۰ر۰۰۰ر۰۰۰</u>	کل سال

* شرکت پویا در سه ماهه سوم دارای ۲۰۰۰ر۰۰۰ر۰۰۰ ریال زیان ناشی از عملیات متوقف شده می‌باشد.

سه ماهه اول سال ۱۳×۱

محاسبه سود پایه هر سهم:

مبلغ
ریال

سود خالص ناشی از عملیات در حال تداوم قابل انتساب به صاحبان سهام عادی
(معادل سود خالص قابل انتساب به صاحبان سهام عادی)

میانگین موزون تعداد سهام عادی	مدت	سهام موجود	تاریخ ۱۳×۱/۱/۱ تا ۱۳×۱/۲/۳۱
۳۳۳ر۳۳۳	$\frac{2}{3}$	۵۰۰۰ر۰۰۰	
-	-	۲۰۰۰ر۰۰۰	۱۳×۱/۳/۱ صدور سهام در
۱۷۳۳ر۳۳۳	$\frac{1}{3}$	۵۲۰۰ر۰۰۰	
جمع			
۵۰۶۶ر۰۶۶			
۹۸۷ ریال			سود پایه هر سهم

استاندارد حسابداری شماره ۳۰

سود هر سهم

پیوست شماره ۲ (۱۵۱۴)

محاسبه سود تقلیل یافته هر سهم:

تعداد/ریال	
۱۵۰۰ ریال	سود خالص قابل انتساب به صاحبان سهام عادی
۱۲۰۰ ریال	اضافه می شود: اثر تبدیل فرضی اوراق مشارکت قابل تبدیل بر سود
۲۲۵۰۰۰ ریال	(سود تضمین شده) $(1 - 25\%) \times (10\% \times 12000000)$
۲۲۵۰۰۰ ریال	سود خالص قابل انتساب به صاحبان سهام عادی با فرض تبدیل
۵۰۶۶۴ ریال	میانگین موزون تعداد سهام عادی
۴۸۰۰۰ سهم	اضافه می شود: سهام عادی اضافی ناشی از تبدیل فرضی اوراق مشارکت قابل تبدیل
۵۴۶۶۴ ریال	میانگین موزون تعديل شده تعداد سهام عادی
۹۴۲ ریال	سود تقلیل یافته هر سهم
	سه ماهه دوم سال ۱۳×۱

محاسبه سود پایه هر سهم:

مبلغ	
ریال	
	سود خالص ناشی از عملیات در حال تداوم قابل انتساب به صاحبان سهام عادی (معادل
۶۵۰۰ ریال	سود خالص قابل انتساب به صاحبان سهام عادی)
	میانگین موزون
تعداد سهام عادی	مدت
	۵۰۰۰ ریال
	۱۳×۱/۴/۱
	تبدیل اوراق مشارکت قابل تبدیل در ۱۳×۱/۴/۱
۵۶۸۰۰۰ ریال	۳/۳
	۱۳×۱/۶/۳۱ تا ۱۳×۱/۴/۱
	میانگین موزون تعداد سهام عادی
۵۶۸۰۰۰ ریال	
	سود پایه هر سهم
۱۴۴ ریال	

استاندارد حسابداری شماره ۳۰

سود هر سهم

پیوست شماره ۲ (۱۵۱۴۰)

محاسبه سود تقلیل یافته هر سهم:

تعداد/ریال		
۱۴۴ ریال		سود خالص قابل انتساب به صاحبان سهام عادی
۵۰۰ ریال	-	اضافه می‌شود: اثر تبدیل فرضی اوراق مشارکت قابل تبدیل بر سود
۵۰۰ ریال	۱۴۴ ریال	سود خالص قابل انتساب به صاحبان سهام عادی با فرض تبدیل
۵۰۰ سهم	۵۰۰ سهم	میانگین موزون تعداد سهام عادی
-		اضافه می‌شود: سهام عادی اضافی ناشی از تبدیل فرضی اوراق مشارکت
۵۰۰ سهم	۵۰۰ سهم	میانگین موزون تعدل شده تعداد سهام عادی
۱۴۴ ریال		سود تقلیل یافته هر سهم

سه ماهه سوم سال ۱۳۰۱

محاسبه زیان پایه هر سهم:

مبلغ		
ریال		
۱۰۰۰ ریال	سود ناشی از عملیات در حال تداوم قابل انتساب به صاحبان سهام عادی	
(۱۰۰۰ ریال)	زیان ناشی از عملیات متوقف شده قابل انتساب به صاحبان سهام عادی	
(۱۰۰۰ ریال)	زیان قابل انتساب به صاحبان سهام عادی	

میانگین موزون			تاریخ
تعداد سهام عادی	مدت	سهام موجود	۱۳۰۱/۹/۳۰ تا ۱۳۰۱/۷/۱

استاندارد حسابداری شماره ۳۰

سود هر سهم

(پیوست شماره ۲ (۱۵۱م))

مبلغ

ریال

سود (زیان) پایه هر سهم:

۱۷۶

سود ناشی از عملیات در حال تداوم

(۳۵۲)

زیان ناشی از عملیات متوقف شده

(۱۷۶)

زیان پایه هر سهم

محاسبه زیان تقلیل یافته هر سهم:

مبلغ

ریال

۱۰۰۰ر.۰۰۰ر.۰۰۰

سود ناشی از عملیات در حال تداوم قابل انتساب به صاحبان سهام عادی

-

اضافه می شود: اثر تبدیل فرضی اوراق مشارکت قابل تبدیل بر سود

۱۰۰۰ر.۰۰۰ر.۰۰۰

سود ناشی از عملیات در حال تداوم قابل انتساب به صاحبان سهام عادی با فرض تبدیل

(۲۰۰۰ر.۰۰۰ر.۰۰۰)

زیان ناشی از عملیات متوقف شده قابل انتساب به صاحبان سهام عادی

(۱۰۰۰ر.۰۰۰ر.۰۰۰)

زیان قابل انتساب به صاحبان سهام عادی با فرض تبدیل

۵۰۰ر.۰۰۰ر.۸۰ر

میانگین موزون تعداد سهام عادی

-

اضافه می شود: سهام اضافی ناشی از تبدیل فرضی

۵۰۰ر.۰۰۰ر.۸۰ر

میانگین موزون تعداد سهام عادی شده

استاندارد حسابداری شماره ۳۰

سود هر سهم

(پیوست شماره ۲ (۱۵۱)۴)

مبلغ
ریال
۱۷۶
(۳۵۲)
(۱۷۶)

سود (زیان) تقلیل یافته هر سهم:

سود ناشی از عملیات در حال تداوم

زیان ناشی از عملیات متوقف شده

زیان تقلیل یافته هر سهم

زیان پایه و تقلیل یافته هر سهم یکسان است، لذا بطور یکجا ارائه می‌شود.

سه ماهه چهارم سال 13×1

محاسبه زیان پایه و تقلیل یافته هر سهم:

مبلغ
ریال
زیان ناشی از عملیات در حال تداوم قابل انتساب به صاحبان سهام عادی
(معادل زیان قابل انتساب به صاحبان سهام عادی) (۷۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال)

میانگین موزون تعداد

سهام عادی	مدت	سهام موجود	تاریخ
۵,۶۸۰,۰۰۰ ریال	$\frac{۳}{۳}$	۵,۰۰۰,۸۰,۰۰۰ ریال	۱۰/۱ تا ۲۹/۱۲/۱۳
(۱۲۳) ریال			زیان پایه و تقلیل یافته هر سهم

استاندارد حسابداری شماره ۳۰

سود هر سهم

پیوست شماره ۲ (۱۵۱)۴

کل سال ۱۳×۱

محاسبه سود پایه هر سهم:

مبلغ	
ریال	
۱۱۰۰ر۸۰۰ر۰۰۰ (۱۰۰۰ر۰۰۰ر۰۰۰)	سود خالص ناشی از عملیات در حال تداوم قابل انتساب به صاحبان سهام عادی
۹۰۰ر۸۰۰ر۰۰۰ (۱۰۰۰ر۰۰۰ر۰۰۰)	زیان ناشی از عملیات متوقف شده قابل انتساب به صاحبان سهام عادی
<u>۹۰۰ر۸۰۰ر۰۰۰</u>	سود خالص قابل انتساب به صاحبان سهام عادی

میانگین موزون تعداد سهام عادی	مدت	سهام موجود	تاریخ
۸۳۳ر۳۳۳	<u>۲</u> ۱۲	<u>۵۰۰۰ر۰۰۰</u>	۱۳×۱/۱/۱ تا ۱۳×۱/۲/۳۱
-	-	<u>۲۰۰ر۰۰۰</u>	صدور سهام عادی در ۱۳×۱/۳/۱
۴۳۳ر۳۳۳	<u>۱</u> ۱۲	<u>۵۰۰ر۲۰۰</u>	۱۳×۱/۳/۳۱ تا ۱۳×۱/۴/۱
-	-	<u>۴۸۰ر۰۰۰</u>	تبديل اوراق مشارکت به سهام عادی
<u>۴۰۲۶۰ر۰۰</u>	<u>۹</u> ۱۲	<u>۵۰۰ر۶۸۰</u>	۱۳×۱/۱۲/۲۹ تا ۱۳×۱/۴/۱
<u>۵۰۵۲۶۶۶</u>			میانگین موزون تعداد سهام عادی

مبلغ	
ریال	
۲۱۳۵	سود پایه هر سهم:
(۳۶۲)	سود ناشی از عملیات در حال تداوم
<u>۱۷۷۳</u>	زیان ناشی از عملیات متوقف شده
	سود پایه هر سهم

استاندارد حسابداری شماره ۳۰

سود هر سهم

(پیوست شماره ۲ (۱۵۱)۴)

محاسبه سود تقلیل یافته هر سهم:

مبلغ	
ریال	
سود خالص ناشی از عملیات در حال تداوم قابل انتساب به صاحبان سهام عادی	۱۱۰۰۰ ریال
اضافه‌می‌شود: اثر تبدیل فرضی اوراق مشارکت قابل تبدیل بر سود	
۲۲۵۰۰۰ ریال	$(12000 \times 10\%) \times \frac{1}{4} = 3000$
سود خالص ناشی از عملیات در حال تداوم قابل انتساب به صاحبان سهام عادی با فرض تبدیل	۱۲۰۰۰ ریال
زیان ناشی از عملیات متوقف شده قابل انتساب به صاحبان سهام عادی	۱۰۰۰ ریال
سود خالص قابل انتساب به صاحبان سهام عادی با فرض تبدیل	۱۰۰۰ ریال
میانگین موزون تعداد سهام عادی	۵۶۶۶۵ سهم
اضافه‌می‌شود: سهام اضافی ناشی از تبدیل فرضی اوراق مشارکت قابل تبدیل	
۱۲۰۰۰ سهم	$12000 \times \frac{3}{12} = 3000$
میانگین موزون تعداد سهام عادی	۵۶۴۶۵ سهم
مبلغ	
ریال	
سود تقلیل یافته هر سهم:	
سود ناشی از عملیات در حال تداوم	۱۲۹ ریال
زیان ناشی از عملیات متوقف شده	(۳۵۴)
سود تقلیل یافته هر سهم	۱۷۷۵ ریال

استاندارد حسابداری شماره ۳۰

سود هر سهم

(پیوست شماره ۲ (۱۵۱)۴)

نحوه ارائه اطلاعات سود (زیان) هر سهم شرکت پویا در صورت سود و زیان به شرح زیر است:

مبلغ

ریال ریال

سود پایه هر سهم:

سود خالص ناشی از عملیات در حال تداوم:

۱۶۲۰ ر

عملیاتی

۵۱۵

غیرعملیاتی

۲۱۳۵ ر

(۳۶۲)

زیان ناشی از عملیات متوقف شده

۱۷۷۳ ر

سود تقلیل یافته هر سهم:

سود خالص ناشی از عملیات در حال تداوم:

۱۶۲۰ ر

عملیاتی

۵۰۹

غیرعملیاتی

۲۱۲۹ ر

(۳۵۴)

زیان ناشی از عملیات متوقف شده

۱۷۷۵ ر

استاندارد حسابداری شماره ۳۰

سود هر سهم

پیوست شماره ۲ (۱۵۱۴۰)

جدول زیر شامل اطلاعات سه ماهه و سالانه سود هر سهم برای شرکت پویا می‌باشد. هدف این جدول، نشان دادن این موضوع است که جمع اطلاعات سه ماهه سود هر سهم برای چهار دوره، لزوماً برابر با اطلاعات سالانه سود هر سهم نیست. به موجب استاندارد افشای اطلاعات زیر الزامی نیست.

کل سال	سه ماهه چهارم	سه ماهه سوم	سه ماهه دوم	سه ماهه اول	شرح
	ریال	ریال	ریال	ریال	
سود (زیان) پایه هر سهم:					
۲۱۳۵	(۱۲۳)	۱۷۶	۱۴۴	۹۸۷	سود خالص (زیان) ناشی از عملیات در حال تداوم
(۳۶۲)	-	(۳۵۲)	-	-	زیان ناشی از عملیات متوقف شده
۱۷۷۳	(۱۲۳)	(۱۷۶)	۱۴۴	۹۸۷	
سود (زیان) تقلیل یافته هر سهم:					
۲۱۲۹	(۱۲۳)	۱۷۶	۱۴۴	۹۴۲	سود خالص (زیان) ناشی از عملیات در حال تداوم
(۳۵۴)	-	(۳۵۲)	-	-	زیان ناشی از عملیات متوقف شده
۱۷۷۵	(۱۲۳)	(۱۷۶)	۱۴۴	۹۴۲	

استاندارد حسابداری شماره ۳۰

سود هر سهم

پیوست شماره ۳ : مبانی نتیجه‌گیری

این پیوست بخشی از استاندارد حسابداری شماره ۳۰ نمی‌باشد.

مقدمه

۱. اطلاعات سود هر سهم به منظور ارزیابی عملکرد واحد تجاری و پیش‌بینی عملکرد آینده آن سودمند است. کمیته تدوین استانداردهای حسابداری سازمان حسابرسی در پاسخ به نیازهای اطلاعاتی استفاده کنندگان گزارش‌های مالی، پروژه تدوین استاندارد حسابداری سود هر سهم را در سال ۱۳۸۰ در دستور کار گروه کارشناسی قرار داد. پس از انجام مطالعات اولیه، تحقیقات میدانی و تهیه پیش‌نویس استاندارد مذکور بنا به دلایلی از جمله نرخهای متفاوت مالیاتی برای سهامداران، اختلاف نظر در محاسبات میانگین موزون تعداد سهام و نتایج حاصل از فرآیند نظرخواهی، این پروژه مسکوت ماند. در سال ۱۳۸۵ با توجه به نیاز بازار سرمایه به اطلاعات سود هر سهم، موضوع مجدداً در دستور کار کمیته قرار گرفت. حاصل کار این کمیته و گروه کارشناسی آن، تدوین استاندارد حسابداری شماره ۳۰ با عنوان سود هر سهم می‌باشد.

هدف سود هر سهم

۲. هدف محاسبه سود پایه هر سهم، بهبود مقایسه عملکرد واحدهای تجاری در یک دوره گزارشگری و مقایسه عملکرد یک واحد تجاری در دوره‌های گزارشگری مختلف است. هدف محاسبه سود تقلیل یافته هر سهم نیز همانگ با هدف محاسبه سود پایه هر سهم می‌باشد، با این تفاوت که آثار تبدیل فرضی تمام سهام عادی بالقوه تقلیل‌دهنده موجود در طی دوره را نیز درنظر می‌گیرد. در واقع هدف از محاسبه سود تقلیل یافته هر سهم، انعکاس اثر احتمالی تبدیل فرضی سهام عادی بالقوه و کاهش احتمالی سود پایه هر سهم، به منظور علامت‌دهی در مورد کاهش بالقوه سود پایه هر سهم است.

استاندارد حسابداری شماره ۳۰

سود هر سهم

پیوست شماره ۳ (۱۴۰۱)

محاسبه سود هر سهم

میانگین موزون تعداد سهام عادی

۳. در محاسبه سود پایه و تقلیل یافته هر سهم، استفاده از میانگین موزون تعداد سهام عادی ضروری است، زیرا اثر افزایش یا کاهش در سهام موجود بر سود، به بخشی از دوره مربوط می‌شود که مابهازی آن در اختیار واحد تجاری بوده است. به عبارت دیگر، استفاده از این مبنای مدت استفاده از مابهازی دریافت شده را درنظر نمی‌گیرد.

۴. به منظور تعیین میانگین موزون تعداد سهام، در مواردی که صدور سهام عادی در قبال مابهازی نقدی است، تاریخ ثبت افزایش سرمایه در مرجع ثبت شرکتها، ملاک عمل قرار می‌گیرد زیرا استفاده از وجوده تنها پس از ثبت افزایش سرمایه امکان‌پذیر است.

۵. در صورتی که مابهازی سهام به طور کامل وصول نشده باشد، این سهام متناسب با مابهازی دریافت شده، در محاسبه میانگین موزون تعداد سهام منظور می‌شود، زیرا فقط وجوده دریافتی، عملیات واحد تجاری را تحت تأثیر قرار می‌دهد و این سهام، حق مشارکت در تقسیم سود را نیز داراست.

۶. افزایش سرمایه ممکن است از محل مطالبات سهامداران باشد. در چنین مواردی، از آنجا که سهامدار، اختیار دریافت طلب یا خرید سهام جدید را دارد، افزایش سرمایه مانع خروج وجه نقد از واحد تجاری می‌گردد و در نتیجه با این نوع افزایش سرمایه همانند افزایش سرمایه نقدی برخورد می‌شود. در این موارد، تاریخ اتمام پذیره‌نویسی حق تقدم، مبنای تعیین میانگین موزون تعداد سهام است.

تقلیل

۷. هر چند سهام عادی بالقوه، در تاریخ گزارشگری حق مشارکت در سود را ندارد، اما در آینده با تبدیل به سهام عادی، حق مشارکت در سود را خواهد داشت. بنابراین، در محاسبه سود تقلیل یافته هر سهم درنظر گرفته می‌شود، زیرا این تبدیل می‌تواند با افزایش تعداد

استاندارد حسابداری شماره ۳۰

سود هر سهم

پیوست شماره ۳ (۱۴۰۱)

سهام، سود تقسیمی متعلق به هر سهم را کاهش دهد. از این رو تقلیل بالقوه، بانيازهای اطلاعاتی استفاده کنندگان در ارتباط می‌باشد.

۸. اینکه سهام عادی بالقوه واقعاً به سهام عادی تبدیل خواهد شد، معمولاً در تاریخ گزارشگری واحد تجاری قابل تعیین نیست. با این حال با فرض تبدیل، برآورد معقولی از سود هر سهم امکانپذیر است.

ضد تقلیل

۹. در محاسبه سود تقلیل یافته هر سهم به دلیل رعایت احتیاط، تنها سهام عادی بالقوه که سود هر سهم ناشی از عملیات در حال تداوم را کاهش یا زیان هر سهم ناشی از عملیات در حال تداوم را افزایش می‌دهد، درنظر گرفته می‌شود. اعمال حق تقدم خرید سهام و تبدیل اوراق مشارکت قابل تبدیل به سهام عادی، چنانچه تأثیر ضدتقلیل دهنگی داشته باشد نادیده گرفته می‌شود.

۱۰. برای تعیین تقلیل دهنگی سهام عادی بالقوه در محاسبه سود تقلیل یافته هر سهم، از سود خالص یا زیان ناشی از عملیات در حال تداوم (سود یا زیان قبل از عملیات متوقف شده) به عنوان رقم کنترلی استفاده می‌شود. سود خالص یا زیان ناشی از عملیات در حال تداوم به عنوان رقم کنترلی درنظر گرفته می‌شود، زیرا این رقم قابلیت مقایسه بیشتری دارد، در صورتی که توقف عملیات در هر دوره گزارشگری تکرار نمی‌شود.

انتشار حق تقدم

۱۱. انتشار حق تقدم خرید سهام که قیمت اعمال آن در زمان انتشار، کمتر از ارزش بازار سهام بلاfacile قبل از تصویب افزایش سرمایه است، دربرگیرنده عنصر جایزه می‌باشد. عنصر جایزه به معنای افزایش تعداد سهام بدون تغییر در منابع یا تعهدات واحد تجاری است و

استاندارد حسابداری شماره ۳۰

سود هر سهم

پیوست شماره ۳ (۱۴۰۱)

به همین دلیل همانند سود سهمی، اقلام مقایسه‌ای باید به منظور قابلیت مقایسه سال جاری با سالهای قبل، ارائه مجدد شود.

ارائه در صورت سود و زیان

۱۲. مبالغ سود پایه و سود تقلیل یافته هر سهم برای سود خالص (زیان) ناشی از عملیات در حال تداوم به تفکیک عملیاتی و غیرعملیاتی باید در متن صورت سود و زیان ارائه شود، زیرا سرمایه‌گذاران اهمیت زیادی برای این تفکیک قائل هستند و در ارزیابی عملکرد واحد تجاری مؤثر واقع می‌شود.